

Telefon til Høgna Hoydal

Høgna Hoydal: Allir flokkar mugu vera við

– Er endamálið hjá Javnaðarflokkinum við eini sjálvstýrslóg at fáa fult sjálvstýri, so er ikki so langt ímillum ætlanirnar hjá samgonguni og Javnaðarflokkinum, sigur Høgna Hoydal, landsstýrismaður m. a.

EIRIKUR LINDENSKOV

Eftir at Høgna Hoydal hevði sitið í tveir tímar við telefonina á Sosialinum, so kunnu vit staðfesta, at tað kanska ikki var tann heilt stóri áhugin hjá fólki, at seta spurningar, ið viðvíkja tjóðskaparmálinum - hóast hetta var tað málið, sum var mest framtíð í valstríðnum.

– Er orðskini tann, at fólk ikki hava tann stóra áhugin fyri hesum máli longur?

– Vit kunnu ikki siggia burtur frá, at nú var hetta høvudsevið í valinum, og tað var ein stemningur, sum ikki verður verandi, sigur Høgna Hoydal, og hann leggur afturat.

– Tann gongdin, vit eru í nú, er at vísa, at nakað ítøkiligt var í hesum máli, og eg hugsi, at fólk biða eftir at vita, hvat politikarnir fara at gera, um samgongan í veruleikanum meinir hetta

og um Javnaðarflokkin kann hugsast at koma við í arbeiðið, og um vit í felag kunnu finna eina loysn.

Vóni fólk tosa um málið í kaffipausunum

– Eg haldi eisini, at fólk biða eftir einum meira ítøkiligum útspæli frá politikarum, áðrenn tey kunnu seta teir heilt stóru spurningarnar. Hinvegin so vóni eg, at hetta er eitt mál, sum fólk tosa um úti í kaffipausunum, sigur Høgna Hoydal.

– Er tað avgerandi fyri teg, at tú fært Javnaðarflokkin við í arbeiðið - so tað ikki einans vera 18 tingmenn sum samtykkja málið?

– Nú havi eg tosað við andstøðuna um málið - eisini Javnaðarflokkin, og eg haldi at møguleikar eru fyri eini loysn, sum eisini Javnaðarflokkin kann taka undir við.

– Hvussu avgerandi er

tað, at tú fært andstøðuna við?

– Tað er heilt avgerandi. Tí tað er av alstórum týdningi, at vit ikki enda aftur í 1946, har vit hava tveir blokkar. Tað er heldur eingin meining í at hava eina fólkaatkvøðu, um alt verður knífskorið - og føroyska fólkið er tvíþýtt í spurninginum. Tá ger ein fólkaatkvøða meiri skaða enn gagn.

Rokni við Javnaðarflokkinum

Men tað sum er avgerandi, er tað fyrireikingararbeiðið kemur fram so at fólk siggia nakrar búskaparlaga framrokningar, og hvussu vit hugsa okkum, at samstarvið verður á teimum ymsu økjum - ikki fyrr enn tá kunnu fólk taka stóðu, heldur Høgna Hoydal.

– Eg rokni við, at Javn-

aðarflokkin er við upp á at fáa tað arbeiði sett í gongd, so vit fáa gjørt alt tað stóra fyrireikingararbeiði, sum skal til, fyri at vit kunnu viðgera ríkisráttarlugu stóðuna í álvára.

Høgna Hoydal sigur, at endamálið við at leggja hetta uppskotið fram í tinginum júst var at geva andstøðuni møguleika at vera við í arbeiðinum frá byrjan av.

– Andstøðan sigur tó, at hetta skuldi verið gjørt á onkran annan hátt, men eg dugi ikki at siggia, at tað var nakar annar máti at gera hetta upp á, tí formliga, so kundi landsstýrið bara fara í gongd við arbeiðið og at farið undir samráðingar við danir, men tað haldi eg hevði verið púra skeivt. Tí haldi eg, at tað er rætt nú at fáa eitt politiskt kjak í tinginum, so verður málið viðgjørt í uttanlandsnevndini,

og har kunnu vit so vóna tað, at vit finna eina loysn - eisini saman við Javnaðarflokkinum um, hvussu vit fara víðari.

Vil vita, hvat hann skal gera

Høgna Hoydal heldur, at tá hetta arbeiðið er gjørt, hava vit eitt uppskot við kjøti á - og tá hugsi eg ikki, at tað er so langt ímillum tað, sum samgongan hevur gjørt, og tað sum Javnaðarflokkinur sigur seg vilja, sigur Høgna Hoydal.

– Er endamálið hjá Javnaðarflokkinum við eini sjálvstýrslóg at fáa fult sjálvstýri, so er tað ikki so stóru munur á. Vit hava sagt, at vit vilja hava fult sjálvstýri, og so seta vit gongd á prosessina, meðan Javnaðarflokkinur kanska vil hava eina gongd, sum fer ímóti tí, uttan at hava tikið greiða avgerð um, at teir

vilja hava fult sjálvstýri.

– Møguleikarnir eru nógvir, men tað sum eg haldi vera týdningarmikið er, at flokkarnir nú taka stóðu til, hvat tað er, teir vilja. Vit kunnu eisini samansaðra tað við onnur mál, sum tó ikki hava verið so víðgond, t. d. undirgrundarmálið. Tá samtykti lögtingið, at nú vilja vit yvirtaka undirgrundina, og so fór ein longri prosess í gongd. Men tað er av alstórum týdningi, at tú setir tær málið, hvat tað er tú vilt, tí annars hava eg einki at arbeiða fram ímóti.

– Eg vil vita, um vit vilja hava fult sjálvstýri ella ikki. So finna vit ta praktisku loysnina. Alt málið skal aftur fyri lögtingið og síðan fyri eina fólkaatkvøðu, sigur Høgna Hoydal at enda.

– Vit skerja ikki rættindini hjá teimum, sum lesa í Danmark

Men vit vilja eisini styrkja møguleikarnar fyri at lesa í øðrum londum, sigur Høgna Hoydal, landsstýrismaður

Umframt tey, ið ringdu inn, vóru eisini nøkur, sum sendu okkum spurningar um faxið. Ein teirra var Edvard Nielsen í Tórshavn. Hann spurdi, um tað ber til at bera saman íslensku skipanina frá 1918 við Føroyar.

– Tað er greitt, at íslenska samfelagið, sum tað var í 1918, als ikki kann berast saman við føroyska samfelagið í dag. Íslenska sambandið við Danmark var ikki tað sama, sum vit hava í dag, tí teir í veruleikanum høvdu yvirtikið fleiri øki, enn vit hava, og teir høvdu ongan danskan

statsstuðul í skipanini. Men at vit kortini bera saman er fyri at vísa, at tað ber til at finna eina skilagóða loysn, har í hesum føri Ísland fær fult sjálvstýri, men samstundis hevur eina avtalu við Danmark.

Hvussu við útbúgvningum í Danmark?

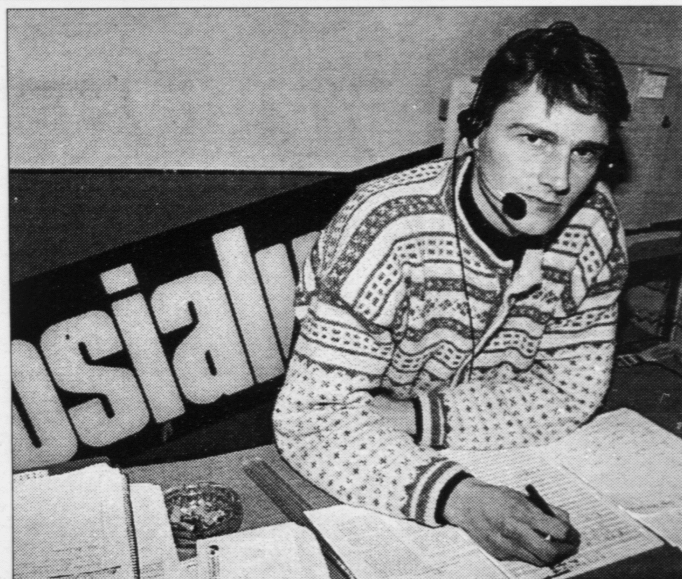
Tað er eingin ætlan at skerja rættin hjá føroyingum at lesa í Danmark. Sum longu nevnt halda vit tað er rætt at miða ímóti einum felags ríkisborgararætti hjá føroyingum og dønum, so føroyingar kunnu lesa í Danmark og danir í Føroyum. Vit vilja eisini styrkja

møguleikarnar at lesa í øðrum londum.

Hann spyr síðani um vælfærdina.

– Tað stutta svarið er, at tað verður longdin ella dyggin á skiftistíðini, sum verður avgerandi fyri, um vælfærdin verður skerd og møguleikin at útvega nýggjar innføkur.

Hann spyr eisini um sambandið við tað viðið. Her er at siga, at tað tekur ár at byggja upp eina uttanríkstænastu, og tí er tað neyðugt fyrst at fáa eina avtalu í lag við danir, hvussu vit kunnu nýta teirra uttanríkisverk.

Høgna Hoydal við telefonina á Sosialinum sunnudagin
Mynd: Álvur Haraldsen

Oyggjasamfeløg sum fyrmynd

Fróði Magnussen, Havn:

– Hevði tað ikki verið rættari at skipað føroysku umsitingina eftir onkrum øðrum leisti, enn tí danska - hevði tað ikki verið rættari at brúkt okkurt annað lítið oyggjasamfelag sum fyrmynd, heldur enn stóra samfelagið Danmark?

– Jú, har eri eg púra samdur. Skulu føroyar gerast politiskt og búskaparlaga sjálvstøðugar, so krevur tað eisini, at vit fara at byggja upp eina føroyska

umsiting og eitt føroyskt lógarverk, so verður meira einfalt. Hatta er ein avgerandi partur á vegnum móti sjálvstýri.

Men greitt er, at hetta ikki hendir eftir einum degi, tað fara at ganga nógv ár, áðrenn vit hava klárað at bygt upp eina nýggja umsiting. Hetta er eisini ein spurningur um, hvat kommunurnar skulu kunna umsita. Tað verður eitt gott høvi at kjakast um hetta, tá kommunuáliðið fyrsta dagin kemur fram.

Tey við føroyskum passi skulu ikki vera verri fyri

Hjørleif Justesen spyr um okkara löggu stóðu, tá tað kemur til ES, har vit sum land standa utanfyri, men sum einstaklingar kunnu fáa ES-koyrikort og ES-pass.

– Eg havi sjálvur havt eina heldur harða stóðu til hetta mál, har eg havi víst á, at ikki ber til at blæsa

og hava mjøl í munnum. Eg skilji, at fólk vilja hava ES-pass, sum kann útskriva í Føroyum, tí tað loysir nakrar praktiskar trupuleikar, og sakin er tann, at flytur tú niður at lesa kanst tú altíð fáa eitt ES-pass.

– Trupulleikin við hesi dupultstøðuni er, at ein partur av føroyingunum

hava valt føroyska passið - tað grøna passið. Tey hava tá verri rættindi enn hini. Hetta er ein trupuleiki. Vit mugu fáa eina avtalu við ES, hvussu tað verður við okkara passviðurskiptum.

– Tað er ikki tí, at eg havi nakað ímóti, at vit fáa nøkur rættindi við at vera í rík-

isfelagsskapi við danir, men vit mugu tryggja okkum, at tað ikki er tilvildin, sum ræður, men at vit hava skipað viðurskipti, so at vit ikki missa hesi rættindi, um eitt nú Danmark broytir síni viðurskipti við ES